

ทักษะทางการเงินที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษา ของประเทศไทย: การทบทวนวรรณกรรมและเอกสารวิชาการ A Review on Financial Literacy Assessment for Undergraduate Students in Thailand

ชุลีกร นวลสมศรี (Chuleekorn Nuansomsri)^{1*} ดร.พิชิต บุญครอง (Dr.Pichit Boonkrong)**

(Received: March 23, 2023; Revised: September 4, 2023; Accepted: September 18, 2023)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนวรรณกรรมและกำหนดขอบเขตเนื้อหาสำหรับการประเมินทักษะทางการเงินที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย แหล่งข้อมูลประกอบด้วย เอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 20 ผลงาน ได้มาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสังเคราะห์เอกสารวิชาการ พบว่า ทักษะทางการเงินที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ควรประกอบไปด้วย ทักษะใน 3 ด้าน คือ (1) ความรู้ทางการเงิน (2) พฤติกรรมทางการเงิน และ (3) ทักษะทัศนคติทางการเงิน โดยมีทักษะย่อยที่ใช้สำหรับการประเมินความรู้ทางการเงิน 8 ข้อ พฤติกรรมการเงิน 8 ข้อ และทัศนคติ 3 ข้อ ตัวชี้วัดความรู้ทางการเงิน ประกอบด้วย การหาร มูลค่าของเงินตามกาลเวลา คำนวณดอกเบี้ยเงินเชื่อ คำนวณเงินต้นและดอกเบี้ยเงินฝาก คำนวณดอกเบี้ยเงินฝากทบต้น นิยามเงินเพื่อ ความเสี่ยงและผลตอบแทน และการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน ตัวชี้วัดพฤติกรรมทางการเงิน ประกอบด้วย ตัดสินใจทางการเงินและจัดสรรเงินก่อนใช้ เลือกวิธีการออมที่เหมาะสม ไตรตรงก่อนซื้อ ชำระค่าใช้จ่ายตรงเวลา ดูแลการเงินของตนเองอย่างใกล้ชิด ตั้งเป้าหมายระยะยาว เปรียบเทียบข้อมูลก่อนการซื้อ และไม่กู้เงินเมื่อไม่พอใช้ ตัวชี้วัดทัศนคติทางการเงิน ประกอบด้วย มีความสุขในการใช้เงินมากกว่าเก็บเงินออมเพื่ออนาคต ฉันทชีวิตอยู่เพื่อวันนี้และไม่ได้คิดวางแผนเพื่ออนาคต มีเงินต้องรับใช้

ABSTRACT

This paper aims to review the literature, research and academic articles concerning financial literacy. The features of essence and context in financial literacy were analyzed and delimited. 23 academic articles concerning the evaluation on financial literacy were taken into assessment. The qualitative synthesis shows that there are three main skills in financial literacy including financial knowledge, behavior and attitude with 8, 8 and 3 key evaluation questions, respectively. The financial knowledge contains (1) division, (2) time value of money, (3) calculation of loan interest, (4) principal and interest on deposits, (5) compound interest, (6) definition of inflation, (7) risk and return, and (8) diversification and investment. The financial behavior contains (1) financial decisions and pre-allocating money, (2) choosing appropriate savings method, (3) contemplating a purchase, (4) punctual discharging of expenses, (5) concrete financial self-care, (6) setting long-term goal, (7)

¹Corresponding author: chuleekorn.n@rsu.ac.th

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาสารสนเทศการลงทุน วิทยาลัยนวัตกรรมดิจิทัลเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยรังสิต

*Assistant Professor, College of Digital Innovation Technology, Rangsit University

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาวิศวกรรมชีวการแพทย์ วิทยาลัยวิศวกรรมชีวการแพทย์ มหาวิทยาลัยรังสิต

** Assistant Professor, College of Biomedical Engineering, Rangsit University

gathering information from various sources before purchasing, and (8) non-borrowing for financial insufficiency. The financial attitude includes (1) pleasure in spending more than saving for the future, (2) living today life and unplanning for the future, and (3) rush of spending.

คำสำคัญ: ทักษะทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน

Keywords: Financial literacy, Financial knowledge, Financial behavior

บทนำ

จากการที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้ร่างแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาทักษะทางการเงิน พ.ศ. 2565 – 2570 เพื่อเป็นกรอบนโยบายและกลไกในการบูรณาการการดำเนินการพัฒนาทักษะทางการเงินของประเทศไทย และเป็นแนวทางการจัดทำโครงการและกิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะทางการเงินของคนไทย เนื่องจากประเทศไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายทางเศรษฐกิจหลายประการ โดยเฉพาะการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การมีพฤติกรรมการใช้จ่ายและการก่อหนี้ที่ไม่จำเป็น และความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีทางการเงิน ซึ่งส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่มีเงินออมไม่เพียงพอ มีความเสี่ยงทางการเงิน รวมถึงความไม่เข้าใจบริบททางการเงินรูปแบบใหม่อย่างถ่องแท้ ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์หรือป้องกันตนเองจากการเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้น การพัฒนาทักษะทางการเงิน (Financial Literacy) จึงถือเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาข้างต้นได้อย่างยั่งยืน จึงกำหนดให้ “ความรู้ทางการเงินของประชาชนไทย” เป็นวาระแห่งชาติ [1]

ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) เป็นการบูรณาการระหว่างความรู้ (Knowledge) เจตคติ (Attitude) และทักษะ (Skill) เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือสถานการณ์ทางการเงิน ดังนั้นความรู้ทางการเงินจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจทางการเงินส่วนบุคคล ผลิตภัณฑ์ทางการเงินและบริการทางการเงินต่าง ๆ มีทัศนคติเชิงบวกในการบริหารจัดการเงินส่วนบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยประยุกต์ใช้และฝึกฝนอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นทักษะในการบริหารจัดการเงิน อันนำไปสู่ความมีวินัยทางการเงินและความอยู่ดีมีสุข ตลอดจนสามารถดูแลและมีทรัพย์สินหรือป้องกันตนเองให้ปลอดภัยทางการเงินรูปแบบต่าง ๆ ส่งผลดีต่อการจัดการทางการเงินของครัวเรือนที่จะเกิดผลดีต่อเศรษฐกิจสังคมอีกด้วย

ปัจจุบันการวัดระดับทักษะทางการเงินได้ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นในการศึกษาถึงสถานะโดยรวมของความรู้และพัฒนาการทางการเงินของคนในประเทศ ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้ตระหนักถึงปัญหาและความจำเป็นในการเร่งสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินให้แก่ประชาชน โดยได้ส่งเสริมทักษะทางการเงินให้ประชาชนอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับสำรวจทักษะทางการเงินของคนไทยเพื่อให้ทราบถึงระดับทักษะทางการเงินและพัฒนาการ เพราะทักษะทางการเงินที่ดีนั้นเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการส่งเสริมให้เศรษฐกิจมีเสถียรภาพ สามารถขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ตลอดจนผ่านพ้นความท้าทายต่าง ๆ ได้อย่างมั่นคง ไม่ว่าจะเป็นความเปราะบางทางการเงินของภาคครัวเรือน การเข้าสู่สังคมสูงวัย และปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการเงิน [2]

ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ทำการสำรวจและนำเสนอรายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของคนไทย ปี พ.ศ. 2566 ซึ่งเป็นการสำรวจตามแนวทางขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (The Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) โดยร่วมมือกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ ประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ด้าน คือ (1) ความรู้ทางการเงิน (2) พฤติกรรมทางการเงิน และ (3) ทัศนคติทางการเงิน ผลสำรวจทักษะทางการเงินของคนไทยทั้งประเทศ พบว่า คนไทยมีคะแนนทักษะทางการเงินเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 58.5 ของคะแนนเต็ม 22 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของ 14 ประเทศที่ร่วมโครงการสำรวจของ OECD ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 62.3 และมีอันดับการตอบถูกในแต่ละคำถามด้านความรู้ทางการเงินค่อนข้างต่ำไปอันดับท้าย ๆ และเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนองค์ประกอบทั้งสามด้าน พบว่า คนไทยด้อยด้านความรู้ทางการเงิน โดยมีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม และ

มีคนไทยมากกว่าร้อยละ 30 ที่มีคะแนนความรู้ทางการเงินอยู่ในเกณฑ์ต่ำ และในปี พ.ศ. 2559 ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ทำการสำรวจทักษะทางการเงินของคนในประเทศอีกครั้ง ซึ่งผลการสำรวจพบว่า ค่าเฉลี่ยทักษะทางการเงินของคนไทย อยู่ที่ร้อยละ 61.0 โดยคนไทยมีคะแนนด้านความรู้ทางการเงินน้อยที่สุด คือ มีคะแนนอยู่ที่ร้อยละ 48.6 สำหรับด้าน พฤติกรรมทางการเงินมีคะแนนที่ร้อยละ 62.2 และด้านทัศนคติทางการเงินมีคะแนนที่ร้อยละ 76.0 ซึ่งในภาพรวมทักษะทางการเงินของคนไทยมีแนวโน้มดีขึ้นกว่าปี 2556 [3]

จากรายงานข้างต้นได้สร้างความท้าทายต่อภาคการศึกษา อีกทั้งผู้วิจัยยังมีความเห็นว่าทักษะหนึ่งที่สำคัญ จำเป็นจะต้องมีสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะทางการเงิน ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประเมินทักษะทางการเงิน เพื่อเป็นการวิเคราะห์และกำหนดขอบเขตเนื้อหาทักษะทางการเงินที่จำเป็นสำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย เพื่อใช้สำหรับการวัดระดับทักษะทางการเงินของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยสำหรับภาควิชาวิจัยระยะถัดไป และเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาให้นักศึกษามีทักษะทางการเงินที่เหมาะสม เพราะนักศึกษากลุ่มนี้คือบุคคลสำคัญที่จะเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไปไทยในอนาคตอันไกล ให้มีความรอบรู้ทางการเงิน เตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่การทำงาน สามารถบริหารจัดการเงินของตนเองและครอบครัว รู้จักการออมและการวางแผนทางการเงินได้อย่างยั่งยืน ก้าวเข้าสู่การเป็นประชากรของประเทศที่มีคุณภาพและมีความมั่นคง เพื่อที่จะมีส่วนช่วยให้เศรษฐกิจมีความมั่นคงในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประเมินทักษะทางการเงินของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยทั้งหมดที่เคยมีการตีพิมพ์ในช่วง 1 ทศวรรษ
2. เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาและกรอบการวิจัยสำหรับการประเมินทักษะทางการเงินที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยในการวิจัยระยะถัดไป

วิธีการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย เรื่อง “ทักษะทางการเงินสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของแหล่งข้อมูลและการดำเนินการเลือกศึกษาข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย โดยดำเนินการเลือกศึกษาข้อมูลจากเอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางการเงินที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยด้วยวิธีการวิเคราะห์เอกสาร โดยมีผลงานที่นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 20 ผลงาน ซึ่งเป็นผลงานที่ตีพิมพ์ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2566 โดยแบ่งเป็นแหล่งข้อมูลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประเภทแหล่งข้อมูล ประเภทข้อมูลและจำนวนเอกสารที่ใช้ในการวิจัย

แหล่งข้อมูล	ประเภทข้อมูล	จำนวน (ผลงาน)
ในประเทศ	งานวิจัยฉบับสมบูรณ์/วิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโท และบทความวิจัยที่เผยแพร่ในงานประชุมวิชาการและวารสารวิชาการ	12
ต่างประเทศ	งานวิจัยฉบับสมบูรณ์/วิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโท และบทความวิจัยที่เผยแพร่ในงานประชุมวิชาการและวารสารวิชาการ	8
	รวมแหล่งข้อมูล	20

จากตารางที่ 1 ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางการเงิน ประกอบด้วยงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ วิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโท และบทความวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 20 ผลงาน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

หลักการ แนวคิด และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางการเงินที่จำเป็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย ซึ่งครอบคลุม 3 ด้าน คือ (1) ความรู้ทางการเงิน (2) พฤติกรรมทางการเงิน (3) ทักษะทางการเงิน โดยอ้างอิงจากองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (The Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) [3]

แหล่งข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารซึ่งผู้วิจัยศึกษาจากงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ วิทยานิพนธ์ บทความวิจัยที่เผยแพร่ทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยและเป็นองค์ความรู้ต่าง ๆ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางการเงินที่จำเป็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งการคัดเลือกเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อให้สำหรับการทบทวนวรรณกรรมในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกประเภทข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งสืบค้นจากเอกสารภายใต้คำสำคัญหลักในการสืบค้น คือ “ทักษะทางการเงินของคนไทย” และ “ทักษะทางการเงินของนักศึกษา”

2. ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือและแหล่งที่มาของข้อมูล โดยพิจารณาจากสถาบันที่เป็นผู้ดำเนินการ และวิธีการศึกษาที่มีความชัดเจนถูกต้องตามระเบียบวิธีการวิจัยโดยเอกสารทั้งหมดจะเลือกเฉพาะผลงานที่เขียนขึ้นในระหว่างปี 2555-2566

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือหลักในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบบันทึกเชิงคุณภาพจากการวิเคราะห์เอกสารวิชาการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และความถี่ (Frequency) จากนั้นจัดทำตารางตรวจสอบความถี่ของแนวคิดเกี่ยวกับทักษะทางการเงินที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยจากแนวคิดที่ได้ไปศึกษาทั้งหมดในงานวิจัยนี้ และดำเนินการตรวจสอบความถี่ของข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยประมวลผลวิเคราะห์และสังเคราะห์โดยใช้เกณฑ์ความถี่ 50% ขึ้นไปโดยอ้างอิงจาก She-I Chang, David C. Yen และคณะ [4] โดยความถี่ที่ไม่ถึง 50% จะไม่ถูกนำมาใช้ในการพิจารณาเพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบของทักษะทางการเงินที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย เพื่อนำไปใช้เป็นองค์ประกอบทักษะทางการเงินที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยในระยะถัดไปของการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาทักษะทางการเงินที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย ประกอบด้วยทักษะทางการเงิน 3 ด้าน คือ (1) ความรู้ทางการเงิน (2) พฤติกรรมทางการเงิน และ (3) ทักษะทางการเงิน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปองค์ประกอบทักษะทางการเงินทักษะทางการเงินที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ปีที่พิมพ์	ชื่อเรื่อง	ทักษะทางการเงิน		
				ความรู้	พฤติกรรม	ทัศนคติ
ในประเทศ						
1	พัชรภา อินทพรต และคณะ [5]	2566	ความฉลาดรู้ทางการเงินของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันระดับอุดมศึกษาเอกชน	✓	✓	✓
2	มนัสวี แหทอง และนิศากร จุลรักษา [6]	2565	ทักษะทางการเงินของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรังสิต	✓	✓	✓
3	กัญยปริญ ทองสามสี และคณะ [7]	2564	ทักษะทางการเงินของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	✓	✓	✓
4	ศิรินุช อินละคร [8]	2563	การวิเคราะห์ทักษะทางการเงินของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา	✓	✓	✓
5	ดลينا อมร همانนท์ และ แสงอรุณ อิศระมาลัย [9]	2562	ทักษะความรู้ทางการเงินคืออะไร เหตุใดจึงสำคัญ	✓	✓	✓
6	ลดา พิศกุล และอารยา โพธิศิริ [10]	2562	ทักษะทางการเงินของนักศึกษาที่กู้ยืมเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	✓	✓	✓
7	สมนึก พึ่งม่วง [11]	2560	ความรู้ความเข้าใจทางการเงินและทัศนคติทางการเงินของนิสิตระดับปริญญาตรี วิทยาลัยศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร	✓	✓	✓
8	นวิรัตน์ เจริญสุข [12]	2559	ความรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการเงินส่วนบุคคล : กรณีศึกษาสถาบันการพลศึกษาในวิทยาเขตภาคใต้	✓		
9	ธนาคารแห่งประเทศไทย [2]	2561	รายงานผลสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2561	✓	✓	✓
10	ธนาคารแห่งประเทศไทย [3]	2561	รายงานผลสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2559	✓	✓	✓
11	ธนาคารแห่งประเทศไทย [13]	2561	รายงานผลสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2556	✓	✓	✓
12	สนทยา เขมวีรัตน์ และคณะ [14]	2555	ความรู้และทัศนะของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการเงินส่วนบุคคล : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานคร	✓		
ต่างประเทศ						
13	Munisamy, A., Sahid, S., & Hussin, M. [15]	2022	A Financial Literacy Model of Malaysian B40 Households: The Case of Financial Well-Being, Education Level and Socioeconomic Status		✓	
14	Batizani, D., & Quetishat, A. [16]	2022	An Empirical Study on Financial Literacy among Undergraduate Higher Education Students: The Case of Malawi Institute of Management		✓	

ตารางที่ 2 สรุปองค์ประกอบทักษะทางการเงินทักษะทางการเงินที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ปีที่พิมพ์	ชื่อเรื่อง	ทักษะทางการเงิน		
				ความรู้	พฤติกรรม	ทัศนคติ
15	Antoni, X.L., Dlepu, A., & Notshe, N. [17]	2020	A Comparative Study Of Financial Literacy Among Undergraduate Commerce And Arts Students: A Case Of A South African University	✓	✓	
16	Shakirah Md, Shafik Md, Marhaini WM. [18]	2020	Financial literacy among Malaysian Muslim undergraduates		✓	
17	Mändmaa, S. [19]	2020	Personal Financial Among University Students Studying Engineering	✓	✓	
18	Ahmed, F., Kashif, M., & Ali, I. [20]	2016	Financial Literacy Among Students: A Case of Higher Education Institution, Pakistan		✓	
19	Kozina FL, Ponikvar N. [21]	2015	Financial Literacy of First-Year University Students: The Role of Education		✓	
20	Özdemir A, Temizel F, Sönmez H, Fikret ER [22]	2015	Financial Literacy of University Students: A Case Study for Anadolu University, Turkey		✓	✓
สรุปความถี่				14	18	12
เปอร์เซ็นต์				70.00	90.00	60.00

ตารางที่ 3 ทักษะทางการเงินด้านความรู้ทางการเงิน

ชื่อ-สกุล	การทหาร	มูลค่าของเงินตามเวลา	คำนวณดอกเบี้ยเงินเชื่อ	คำนวณเงินต้นและดอกเบี้ยเงินฝาก	คำนวณเงินดอกเบี้ยเงินฝากทบต้น	การคำนวณอัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืมเงิน	นิยามเงินเฟ้อ	ความเสี่ยงและผลตอบแทน	การกระจายความเสี่ยงในการลงทุน
1. พัชรภา อินทพรต และคณะ	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓
2. มนต์วี แหทอง และนิศากร จุฬารักษา	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓
3. กัญยปรีณ ทองสามสี และคณะ	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
4. ศิริनुช อินละคร	✓			✓	✓	✓	✓		
5. ดลิตา อมร همانนท์ และแสงอรุณ อิศระมาลัย					✓		✓	✓	
6. ลดา พิศกุล และอารยา โพธิศิริ	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
7. สมนึก พึ่งม่วง	✓	✓	✓	✓				✓	
8. นวรัตน์ เจริญสุข									✓
9. ธนาคารแห่งประเทศไทย	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
10. ธนาคารแห่งประเทศไทย	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
11. ธนาคารแห่งประเทศไทย	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
12. สนทยา เขมวีรัตน์ และคณะ									✓
13. Antoni, X.L., Dlepu, A., & Notshe, N.			✓	✓	✓	✓	✓	✓	
14. Mändmaa, S.		✓			✓	✓	✓		
สรุปความถี่	9	9	7	10	11	3	11	10	9
เปอร์เซ็นต์	64.28	64.28	50.00	71.42	78.57	21.42	78.57	71.42	64.28

จากตารางที่ 3 สรุปการสังเคราะห์ทักษะทางการเงินที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย ด้านความรู้ ประกอบด้วย ความรู้ใน 8 ด้าน ได้แก่ (1) การทหาร (64.28%) (2) มูลค่าของเงินตามเวลา (64.28%) (3) คำนวณดอกเบี้ยเงินเชื่อ (50.00%) (4) คำนวณเงินต้นและดอกเบี้ยเงินฝาก (71.42%) (5) คำนวณดอกเบี้ยเงินฝากทบต้น (78.57%) (6) นิยามเงินเฟ้อ (78.57%) (7) ความเสี่ยงและผลตอบแทน (71.42%) และ (8) การกระจายความเสี่ยงและการลงทุน (64.28%)

ตารางที่ 4 ทักษะทางการเงินด้านพฤติกรรมการเงิน

ชื่อ-สกุล	ตัดสินใจทางการเงินและจัดสรรเงินก่อนใช้	เลือกวิธีการออมที่เหมาะสม	ไตร่ตรองก่อนซื้อ	ชำระค่าใช้จ่ายตรงเวลา	ดูแลการเงินของตนเองอย่างใกล้ชิด	ตั้งเป้าหมายระยะยาว	เปรียบเทียบข้อมูลก่อนการซื้อ	ไม่กู้เงินเมื่อไม่พอใช้	
1. พัชรภา อินทพรต และคณะ			✓	✓	✓	✓		✓	
2. มนัสวี แหทอง และนิศาร จุฬารักษ์า			✓	✓	✓	✓		✓	
3. กัญยปริญ ทองสามสี และคณะ	✓	✓	✓				✓		
4. ศิริनुช อินละคร	✓		✓	✓	✓	✓		✓	
5. ดลينا อมร همانนท์ และแสงอรุณ อิศระมาลัย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
6. ลดา พิศกุล และอารยา โพธิศิริ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
7. สมนึก พึ่งมวง			✓	✓	✓	✓			
8. ธนาคารแห่งประเทศไทย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
9. ธนาคารแห่งประเทศไทย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
10. ธนาคารแห่งประเทศไทย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
11. Munisamy, A., Sahid, S., & Hussin, M.			✓					✓	
12. Batizani, D., & Quetishat, A.	✓	✓	✓	✓	✓			✓	
13. Antoni, X.L., Dlepu, A., & Notshe, N.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
14. Shakirah Md, Shafik Md, Marhaini WM.	✓		✓				✓	✓	
15. Mändmaa, S.	✓	✓							
16. Ahmed, F., Kashif, M., & Ali, I.	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
17. Kozina FL, Ponikvar N. [21]	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
18. Özdemir A, Temizel F, Sönmez H, Fikret ER	✓			✓		✓			
	สรุปความถี่	14	11	16	14	13	11	10	13
	เปอร์เซ็นต์	77.77	61.11	88.88	77.77	72.22	61.11	55.55	72.22

จากตารางที่ 4 สรุปการสังเคราะห์ทักษะทางการเงินที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย ด้านพฤติกรรมการเงิน ประกอบด้วย ความรู้ใน 8 ด้าน ได้แก่ (1) ตัดสินใจทางการเงินและจัดสรรเงินก่อนใช้ (77.77%) (2) เลือกวิธีการออมที่เหมาะสม (61.11%) (3) ไตร่ตรองก่อนซื้อ (88.88%) (4) ชำระค่าใช้จ่ายตรงเวลา (77.77%) (5) ดูแลการเงินของตนเองอย่างใกล้ชิด (72.22%) (6) ตั้งเป้าหมายระยะยาว (61.11%) (7) เปรียบเทียบข้อมูลก่อนการซื้อและศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่เหมาะสมก่อนตัดสินใจซื้อ (55.55%) และ (8) ไม่กู้เงินเมื่อไม่พอใช้ (72.22%)

ตารางที่ 5 ทักษะด้านทัศนคติทางการเงิน

ชื่อ-สกุล	มีความสุขในการใช้เงินมากกว่าเก็บออมเพื่ออนาคต	ฉันมีชีวิตอยู่เพื่อวันนี้และไม่ได้คิดวางแผนเพื่ออนาคต	มีเงินต้องรีบใช้	เมื่อมีรายได้ทานคิดจะนำไปชกอนออม	ทานคิดว่าเงินมีไว้เพื่อใช้จ่าย	ทานพร้อมที่จะใช้จ่ายเพิ่มทันทีหากมีรายรับมากขึ้น	ทานจะคำนึงถึงรายรับรายจ่ายในวันนั้นเท่านั้น	มีเงินต้องรีบใช้
1. พัชรภา อินทพรต และคณะ	✓			✓	✓	✓	✓	✓
2. มนัสวี แหทอง และนิศากร จุลรักษา	✓			✓	✓	✓	✓	✓
3. กัญยปรีณ ทองสามสี และคณะ	✓		✓		✓			
4. ศิริनुช อินละคร	✓				✓			
5. ดลينا อมรเหมานนท์ และ แสงอรุณ อิศระมาลัย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6. ลดา พิศกุล และอารยา โพธิศิริ	✓	✓	✓					
7. สมนึก พึ่งม่วง	✓	✓	✓					
8. ธนากรแห่งประเทศไทย	✓	✓	✓					
9. ธนากรแห่งประเทศไทย	✓	✓	✓					
10. ธนากรแห่งประเทศไทย	✓	✓	✓					
11. Özdemir A, Temizel F, Sönmez H, Fikret ER	✓	✓	✓					
สรุปความถี่	11	7	8	3	5	3	4	3
เปอร์เซ็นต์	100.00	63.63	72.72	27.27	45.45	27.27	36.36	27.27

จากตารางที่ 5 สรุปการสังเคราะห์ทักษะทางการเงินที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย ด้านความรู้ ประกอบด้วย ความรู้ใน 3 ด้าน ได้แก่ (1) มีความสุขในการใช้เงินมากกว่าเก็บเงินออมเพื่ออนาคต (100.00%) (2) ฉันมีชีวิตอยู่เพื่อวันนี้และไม่ได้คิดวางแผนเพื่ออนาคต (63.63%) และ (3) มีเงินต้องรีบใช้ (72.72%)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ จำนวน 20 ผลงาน พบว่าขอบเขตของเนื้อหาที่ควรใช้ในการประเมินทักษะทางการเงินที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย ควรประกอบไปด้วย ทักษะที่จำเป็นใน 3 ด้าน คือ (1) ความรู้ทางการเงิน (2) พฤติกรรมทางการเงิน และ (3) ทัศนคติทางการเงิน โดยมีทักษะย่อยที่ใช้สำหรับการประเมินความรู้ทางการเงิน 8 ข้อ พฤติกรรมการเงิน 8 ข้อ และทัศนคติ 3 ข้อ โดยตัวชี้วัดความรู้ทางการเงิน ประกอบด้วย การหาร มูลค่าของเงินตามกาลเวลา คำนวณดอกเบี้ยเงินเชื่อ คำนวณเงินต้นและดอกเบี้ยเงินฝาก คำนวณดอกเบี้ยเงินฝากทบต้น นิยามเงินเพื่อ ความเสี่ยงและผลตอบแทน และการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน ตัวชี้วัดพฤติกรรมทางการเงิน ประกอบด้วย ตัดสินใจทางการเงินและจัดสรรเงินก่อนใช้ เลือกวิธีการออมที่เหมาะสมได้ตรงก่อนซื้อ ชำระค่าใช้จ่ายตรงเวลา ดูแลการเงินของ

ตนเองอย่างใกล้ชิด ตั้งเป้าหมายระยะยาว เปรียบเทียบข้อมูลก่อนการซื้อ และไม่กู้เงินเมื่อไม่พอใช้ ตัวชี้วัดทัศนคติทางการเงิน ประกอบด้วย มีความสุขในการใช้เงินมากกว่าเก็บเงินออมเพื่ออนาคต ฉันทิชีวิตอยู่เพื่อวันนี้และไม่ได้คิดวางแผนเพื่ออนาคต มีเงินต้องรีบใช้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนากานต์ ธนนิวัฒน์ และศิริชัย กาญจนวาสิ [23] ได้พัฒนาแบบวัดความฉลาดรู้การเงินสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยสามารถจัดแบ่งองค์ประกอบความฉลาดรู้การเงินได้ 3 องค์ประกอบเช่นกัน โดยแบบวัดความฉลาดรู้การเงินได้ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านความฉลาดรู้การเงินจำนวน 11 ท่าน และใช้เกณฑ์คัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ พัชราภา อินทพรต และคณะ [5] ความฉลาดรู้ทางการเงินที่ติดแน่นับเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการส่งเสริมเศรษฐกิจในประเทศไทยให้มีเสถียรภาพสามารถขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนรวมถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการเงิน ดังนั้นการส่งเสริมและพัฒนาความฉลาดรู้ทางการเงินอย่างต่อเนื่องเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับบุคคลทุกระดับโดยเฉพาะผู้ที่กำลังศึกษาและเตรียมตัวเข้าสู่รั้วทำงาน ด้วยการกำหนดนโยบายการส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินให้เหมาะสมกับกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรี สำหรับความฉลาดรู้ทางการเงินนั้นสามารถสะท้อนและวัดได้จากพฤติกรรมของบุคคลด้วยการวัดระดับของความฉลาดรู้ทางการเงินตามแบบของ OECD ประกอบด้วย 3 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรู เจตคติ และพฤติกรรม (KAP) โดยทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับทั้ง 3 ตัวแปร คือ 1) ความรู้ ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และเจตคติที่เป็นผลมาจากการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม 2) เจตคติ คือความคิด ความเข้าใจ ความรู้สึกตลอดจนท่าทีของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเจตคติจะมีผลต่อการแสดงออก 3) การยอมรับปฏิบัติ (Practice) เป็นการแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกถึงความชอบและไม่ชอบทำบ่อยหรือไม่เคยทำต่อกิจกรรมบางอย่าง (Bloom, B. S., 1964) โดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติ ซึ่งความรู้และเจตคติต่างก็ทำให้เกิดการปฏิบัติได้ โดยที่ความรู้และเจตคติไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งถัดไป

ผลจากการทบทวนเอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในครั้งนี สามารถกำหนดขอบเขตเนื้อหาและกรอบการวิจัยสำหรับการประเมินทักษะทางการเงินที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย ข้อคำถามหรือพฤติกรรมบ่งชี้ที่จะใช้ในการพัฒนาเป็นแบบทดสอบ ควรผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content) ความเหมาะสมในด้านภาษา (Wording) และความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) โดยประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือ IOC (Index of Item Objective Congruence)

เอกสารอ้างอิง

1. Pushing People's Financial Literacy to the National Agenda. Daily News. 2021 Feb 2.
2. Bank of Thailand. Thailand Financial Skills Survey Report. [Internet] 2018 [update 2022; cite 2022 Oct 14]. Available from: <https://www.1213.or.th/th/flsurveyreport/2561ThaiFLsurvey.pdf>
3. Bank of Thailand. Thailand Financial Skills Survey Report. [Internet] 2018 [update 2022; cite 2022 Oct 14]. Available from: <https://www.1213.or.th/th/flsurveyreport/2559ThaiFLsurvey.pdf>
4. Chang SI, Yen DC, Ng CS, Chang WT. An analysis of IT/IS outsourcing provider selection for small-and medium-sized enterprises in Taiwan. Information & Management. 2012; 49(5): 199-209.

5. Patchrapa I, Waiyawut Y, Sirinthorn S. Financial Literacy of the Undergraduate Students. *Journal of Social Science and Cultural*. 2023; 7(4): 1-14. Thai.
6. Manassavee H, Nisakorn J. Financial Literacy of the Undergraduate Students at Rangsit University During the Covid-19 Pandemic. *Proceeding of the 4th BAs National Conference 2022 July 8, Bangkok; 2022*.
7. Kanyaprin T, Isara T, & Sarunnee U. Financial Literacy among Business Administration Students in Three Southernmost Provinces. *Journal of Social Science and Humanities Research in Asia*. 2021; 27(1): 81-107. Thai.
8. Sirinuch I. An Analysis of Financial Literacy of the Students at Kasetsart University Sri Racha Campus. *Interdisciplinary Sripatum Chonburi Journal*. 2020; 6(2): 78-90. Thai.
9. Dalina A, Sangarun I. Financial Literacy: What is it and Why does it Matter? *Nida Business Journal*. 2019; 25: 51-80. Thai.
10. Lada P, Araya P. Financial literacy of students who apply for student loans at Udon Thani Rajabhat University. *Proceeding of the 6th National Conference Nakhonratchasima College 2019 March 30, Nakhonratchasima; 2019*.
11. Somnuek P. Financial Literacy and Attitude of Undergrad Students the case of Naresuan University. (Master's thesis). Phitsanulok: Naresuan University; 2017. Thai.
12. Nawarat J. Knowledge of undergraduates towards personal financial management: Case study of Institute of Physical Education in southern campus. *Proceedings of the 13th KU-KPS Conference 2016 December 8-9, Nakornpathom; 2016*.
13. Bank of Thailand. Thailand Financial Skills Survey Report. [Internet] 2018 [update 2022; cite 2022 Oct 14]. Available from: <https://www.1213.or.th/th/flsurveyreport/2556ThaiFLsurvey.pdf>
14. Sontaya K, Duangjai K, Thanee K, Pornprapa S. Knowledge and Perspective of Undergraduates Towards Personal Financial Management: Case Study of Rajamangala University of Technology in Bangkok Area. Faculty of Business Administration Rajamangala University; 2012.
15. Munisamy A, Sahid S, Hussin M, editors. A Financial Literacy Model of Malaysian B40 Households: The Case of Financial Well-Being, Education Level and Socioeconomic Status. *Proceedings; 2022: MDPI*.
16. Batizani D, Quetishat A. An Empirical Study on Financial Literacy among Undergraduate Higher Education Students: The Case of Malawi Institute of Management. *American Journal of Economics Business Management*. 2022; 5(8): 118-26.
17. Antoni XL, Dlepu A, Notshe N. A comparative study of financial literacy among undergraduate commerce and arts students: A case of a South African University. *International Journal of Economics and Finance*. 2020; 12(2): 563-80.
18. Shakirah Md, Shafik Md, Marhaini WM. Financial literacy among Malaysian Muslim undergraduates. *Journal of Islamic Accounting and Business Research*. 2020; 11(8): 1515-1529.

19. Mändmaa S. Personal Financial Literacy among University Students studying Engineering. *International Journal for Innovation Education and Research*. 2020; 8(8): 669-92.
20. Ahmed F, Kashif M, Ali I. Financial literacy among students: A case of Higher Education Institution, Pakistan. *RADS Journal of Social Sciences & Business Management*. 2016; 3(2): 27-40.
21. Kozina FL, Ponikvar N. Financial literacy of first-year university students: The role of education. *International Journal of Management, Knowledge and Learning*. 2015; 4(2): 241-55.
22. Özdemir A, Temizel F, Sönmez H, Fikret E. Financial literacy of university students: A case study for anadolu university, Turkey. *International Journal of Management Economics and Business*. 2015; 11(24): 97-11.
23. Chanakan T, Sirichai K. The Development of Financial Literacy Scale for Lower Secondary School Students. *Journal of Educational Measurement*. 2023; 40(107): 40-51. Thai.